

poslikavala zatilje. Nekolikanj temnejše teme je dajalo račji glavi videz pokrivala.

Seveda se takšen opis ni ujemal z nobeno od samic iz rodu *Aix*, pa tudi po vseh splošno uporabljenih priročnikih takšne race ni bilo najti. Razmišljal sem že, za kakšno račjo križanko gre, ko sem v svetovnem priročniku o racah, goseh in labodih končno le zagledal tako težko pričakovano risbo (MADGE & BURN, 1987).

Callonetta leucophrys je južnoameriška rasa iz skupine rac čofotavk. Živi po gozdnih mlakah in močvirjih Bolivije in Paragvaja, južne Brazilije, Urugvaja in severne Argentine. Gnezdi v drevesnih duplih in se spretno giblje po drevju. Samec je precej temnih barv z rdečerjavimi ramenskimi peresi, črno-belo lisast ob zadku in s črnimi pikami na rožnatem oprsju. Opazovana rasa je bila torej samica. Glede na njeno južnoameriško poreklo je najverjetneje, da je ptica pobegnila iz kakšnega evropskega ujetništva. Presenetljivo uspešno je zimo prebila na prostosti. Na Šobcu se je zadrževala od 24. decembra 1994 do srede aprila 1995, ko so pričeli prazniti bazen. Kot je povedal Boris Kozinc, ki je raco ves čas opazoval, pa so jo stalni obiskovalci opazili že okrog desetega decembra. Eksotična rasa, ki jo zaradi ljubkosti in krotkosti veliko goje po evropskih vrtovih (P. Grošelj jih je videl veliko na perutninskem sejmu blizu Münchna), si je tako zagotovo pridobila v Sloveniji status zimskega gosta, četudi z etiketo "razseljena oseba". Komisija za redkost je determinacijo potrdila.

Za konec še besedo al dve o imenu. Pri raci, ki izhaja iz nam povsem tujega okolja, je pri imenovanju najbolje najprej prevesti njeno znanstveno ime. Rodovno ime *Callonetta* je sestavljena iz besed *kallos*, kar pomeni lepoto, in *netta*, kar pomeni raco. Vrstno ime *leucophrys* pa pomeni beloobrobljen, s čimer si v slovenščini ne moremo bogve kaj pomagati. Ali pa vendar. Lahko bi jo poimenovali čipkasta rasa. Saj čipk nemara ne poznajo samo na Idrijskem, marveč tudi v Južni Ameriki. Poimenovanje se nanaša na belo obrobljene krovce letalnih peres.

LITERATURA

- JOBLING A. James (1991): A Dictionary of Scientific Bird Names. Oxford University Press. Oxford.
 KOZINC. B. (1992): Polarni slapnik *Gavia arctica*. *Acrocephalus* 54: 150.
 MADGE, S.C., BURN, H. (1987): Wildfowl: An Identifica-

tion Guide to Ducks, Geese and Swans of the World. Beckenham.

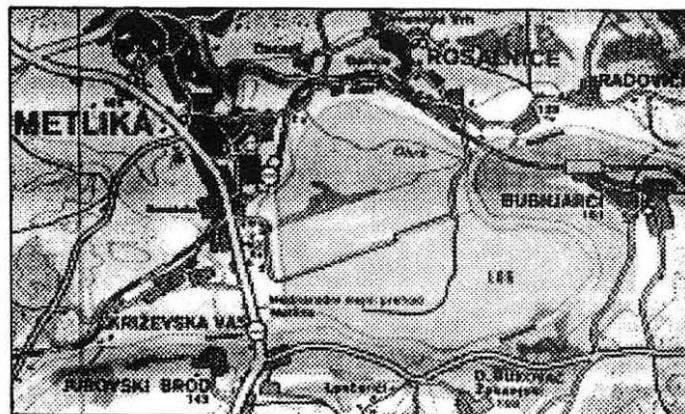
Iztok Geister, Pokopališka pot 13, 4202 Naklo.

Ornitološko zanimivi kraji Ornithologically interesting localities

Mestni log pri Metliki

Opis

Mestni log pri Metliki je največja akumulacijska ravnica ob reki Kolpi v Beli krajini. Razteza se v okljuku reke Kolpe od Metlike do Rosalnic, kjer se pod vasjo v reko izliva potok Obrh. Meri približno 2 km². Na poplavni ravnici so obsežne travniške površine, na višjem delu pa njive. Na severnem obrobju je ohranjen manjši gozd. Ob njem so zamočvirjena travišča, ki se odmakajo v bližnji regulirani potok Obrh in posamezne melioracijske jarke. Brežine reke

Kolpe in Obrha so močno zarasle, posamična drevesa so redka, ob nekaterih kolovozih pa so ohranjene žive meje. Na desnem bregu reguliranega potoka Obrha je ostal vitalen večji meander. Kolpa ima na tem odseku značilnosti nižinske reke, strmec je minimalen in tok počasen. Obrežni del Mestnega loga je običajno poplavljen novembra in decembra. Sredji letni pretok reke na tem odseku je 75 m³/s.

Dostop

Po lokalni cesti iz Metlike do Rosalnic, kjer se za vasjo pred železniškim mostom prek Kolpe odcepi kolovoz, ki vodi v Mestni log.

Varstveni status in pomen

Predlagano je, da se reka Kolpa zavaruje kot naravni spomenik.

Mestni log je ena redkih poplavljenih ravníc ob reki Kolpi. Zanj so značilne odprte travniške površine in močvirni travniki. Pestrost travniških habitatov dopolnjuje naravna ohranjenost reke Kolpe, ki zagotavlja življenjske možnosti pestri združbi rastlinskih in živalskih vrst.

Naravno bogastvo

Naravno bogastvo je slabo raziskano. Opravljeni so bili orientacijski vpogledi v favno kačjih pastirjev, dvoživk, v zimskem obdobju pa so bile opazovane ptice.

Posebnosti

Mestni log je ena pomembnejših lokalitet močvirske sklednice v Beli krajini, v zimskem obdobju pa je privlačno prezimovališče ptic.

Ogroženost in perspektive

Naravne razmere so delno degradirane zaradi uresničenih melioracij na obrobju Mestnega loga in regulacije potoka Obrha, s čimer se je zmanjšal delež vlažnih travnišč. Posebej zaskrbljujoče je stanje potoka Obrh, ki je močno onesnažen (IV. razred) in tako rekoč brez življenja. Del meandra ob potoku je zasut z žagovino in drugimi odpadki. Prodišča in mir na tem odseku reke Kolpe ogroža nenadzorovano črpanje voda z dna reke. Z rečno ladjo ga odvažajo neki obrtniki s hrvaške strani.

Če obstoječe konfliktné razmere ne bodo

primerno sanirane, se bo habitatska in z njo vrstna pestrost tako ptic kot tudi drugih vrst drastično zmanjšala.

Ornitofavna

Mestni log je ornitološko še razmeroma slabo raziskan, saj so bila opravljena le prva zimska opazovanja, ki kažejo, da je območje zanimivo prezimovališče. Glede na pestrost habitatov je Mestni log ornitološko nedvomno zanimiv tudi v času gnezdenja. Zaradi svoje odprtosti v subpanonski prostor oziroma prostrano Karlovško kotlino je treba pozorneje proučiti še ptice v času gnezdenja in v preletnem obdobju, saj se lahko nadejamo številnih ornitoloških novosti.

Pozimi 1994/95 je bilo tu zabeleženih 51 vrst ptic. Presenetljiva so bila zlasti opažanja za Slovenijo redkih preletnih gostov, kot so velika bobnarica, priba, kozica, prosnik in veliki srakoper. Glede na rdeči seznam (GREGORI, MATVEJEV 1992) je tu zanimivo pojavljanje male cipe *Anthus pratensis*, sive čaplje *Ardea cinerea*, kragulja *Acipiter gentilis*, skobca *Acipiter nisus*, kanje *Buteo buteo*, sive žolne *Picus canus*, poljskega škrjanca *Alauda arvensis*, brgleza *Sitta europaea*, trstnega strnada *Emberiza schoeniclus*. Številčno so prevladovali race mlakarice in kormorani (jate do 50 osebkov), sive čaplje (10 do 15) in srake (do 15), ki so se tam zadrževale čez vse leto. Občasno je bila zabeležena jata brinovk *Turdus pilaris* (vsaj 200 osebkov), posamič pa še pribe *Vanellus vanellus* in veliki srakoper *Lanius excubitor*.

LITERATURA:

BEDNARŠEK, N., HUDOKLIN A., A. SOVINČ. (1995) Zimsko opazovanje ptic v Mestnem logu. Raziskovalna naloga za gibanje znanosti mladini, Novo mesto.

Andrej Hudoklin, Ob Sušici 15, Dolenjske Toplice